

Ahmet Altan:

“Yazı yazan birinin gazete çıkartması ihanettir, ben yazıya ihanet ediyorum.”

Ahmet Altan yoğun bir gündemden çıkıp Mart ayında Mithat Alam Film Merkezi'nin konuğu oldu. Altan ile edebiyattan sinemaya, siyasetten Taraf gazetesine pek çok konuda sohbet ettik. Moderatörlüğünü Çiğdem Mater'in yaptığı söyleşide Altan'ın zamanında birkaç sinema filminde reji asistanı olarak çalıştığı da ortaya çıktı.

Ahmet Bey Türkiye'nin en yoğun gündeminde, gazetesini bıraktı geldi. Çok teşekkür ederiz, ayağınıza sağlık. Bugün hem yazarlığınızı, hem Taraf'ı, hem de biraz memleketi konuşalım istiyoruz. O yüzden biraz uzun sürebilir. Dışarıda konuşurken Ahmet Bey'in de aslında burada okuduğunu öğrendik Robert Kolej zamanında. Biraz çocukluğunuzdan bahsedelim mi? Buraya ne zaman geldiniz, nasıl gittiniz?

Ahmet Altan: Acıklı hatıralar olacak. Bir ara okudum burada ama attılar okuldan. Babam buna çok üzüldü. Dedi ki, “Oğlum, niye seni bütün okullardan atıyorlar?” Ben de dedim ki, “Eğitim sistemi çok kötü, baba.” Babam bir şey demedi ama bu açıklamayı da sevmedi. Sonra yıllar geçti, babam “Oğlum seni niye bütün gazetelerden atıyorlar?” diye sordu. “Basın çok kötü baba,” dedim. Sistemle ilgili bir problemimiz var. Bu okulun manzarası güzel. Burayı çok sevmiştim, ama okul olarak hoşlanmadım. Okul sevdiğim bir şey değil, kötü bir şey bence. Hocalar beni affetsinler ama, insan yapısına bu kadar ters bir müessese olamaz. Tuhaf yerler bu okullar. İnsanları en enerjik olduğu zamanlarda alıp bir odaya kapatıyorlar. Tuhaf tuhaf şeyler anlatıyorlar. Çoğu sıkıcı. Hele benim için çok daha sıkıcı. Ben bir de tembelim. Herkes der, tembel, diye. Haklılar. Okul fikrinden hoşlanmıyorum. Hiçbir zaman da hoşlanmadım. Annemle babam beni yatılı ilkokula gönderdi. Ben de çok yaramazdım. Beş yaşında Ankara Koleji'ne kattılar beni. Ben o zamanlar sadece bir tane okul

olduğunu, beni de oraya gönderdiklerini sanıyordum. Her akşam, burayı yaksam, neresinden yaksam, diye düşünüyordum. Orası yanarsa okuldan kurtulurum sanıyordum. Böyle bir şey denemedim tabii. Kolejde en çok arkadaki balkonda sigara içmeyi seviyordum. Bir kere yakalandım. İlk disiplin cezamı da galiba ondan aldım. Bir ara da “Saçın uzun,” diye tutturdular.

İnanmayacaksınız ama bir zamanlar saçım vardı. Sonra saçlarla sakallar yer değiştirdi; artık sakalım var, saçım yok. Neyse, bir uzaklaştırma cezası da saçlarım yüzünden aldım. Sonra bir hocayla küçük bir fikir anlaşmazlığımız oldu. Okul yönetimi hep hocalara hak veriyor; taraf tutuyorlar. Hiç hocalardan bir tanesinin cezalandırıldığını görmedim. Hep beni cezalandırdılar. Daha sonra başka okullarda da okudum. Babamın çok parası yoktu, ama beni sürekli iyi okullara gönderiyordu. Oralarda bir süre okuduktan sonra atılıyor, sonra kötü okullara gidiyordum. Neredeyse gittiğim bütün okullardan attılar beni. Çünkü ben sisteme karşıydım. Emperyalizme karşıydım. En sonunda, bari emperyalizmle iyi geçineyim, demeye başladım. Kolejden atıldıktan sonra Haydarpaşa'ya gittim. Oradaki yatakhane yüz elli kişiydik. Sonra buraya geldim. Tatile gelmiş gibi hissettim tabii, dört kişi kalıyorduk çünkü. Sonra buradan da attılar, başka bir okula gittim. Amerikalıları ben bu okulda sevdim. Hâlâ da seviyorum. Devletleri pek iyi olmayabilir ama insan ilişkileri açısından daha iyi bir ülke yok diye düşünüyorum. En azından benim buradaki tecrübelerim böyleydi. Mesela, lise birinci sınıftayken biyoloji hocamız Mr. Rosenberg'e sınavda kopya çektiğimi söyledim. Neden bilmiyorum, dürüstlüğü tuttu. Biraz da şaşırtmak istedim. O bana bir şey söylesin, ben ona bir şey söyleyeyim, Amerika'ya kötü bir şey diyeyim, emperyalizme karşı bir gösteri yapayım, dedim. O, gayet sakin, dedi ki, “Olabilir Ahmet. Ama finalde kopya çekemeyeceksin. O zaman ne olacak?” Ne olacağını öğrendik: Attılar okuldan. Böyle maceralarım var burada.

Hoş insanlardır Amerikalılar. Burada, kolejdeyken, insan ilişkileri konusunda epeyce şey öğrendim. En sevdiğim ve herkesin öyle olması gerektiğini düşündüğüm tarafları da sosyal ilişkilerinde hiçbir şekilde hiyerarşi olmaması ama iş ilişkilerinde inanılmaz disiplinli olmaları. Şöyle resimler gördüm ben; Amerikan başkanıyla birlikte çalıştığı bir adam bacaklarını uzatmış, karşılıklı oturuyorlar. Gayet dostça bir ortam. Ama adam işini yapmazsa anında kovuluyor. Yani, konu iş olunca dostluk önemini kaybediyor. Bizim hiç anlayamayacağımız bir vahşetleri var. Arkadaş olduğumuz halde kovdu beni, demiyor kimse Amerika'da. Kimse kişisel algılamıyor. Buradaki öğretmen-öğrenci ilişkisi de

öyleydi. Beni buradan attıkları zaman başka bir okula gittim, Şişli Koleji'ydi galiba. İlk gün kimya dersi vardı. Laboratuara girdim, bu okuldan edindiğim alışkanlıkla, "Günaydın," dedim. Bu yüzden disiplin kuruluna verdi beni. Türk örf ve adetlerine göre önce onun demesi gerekiyormuş. Hocanın hakkını yemek istemem, belki biraz fazla rahat söylemiş olabilirim ama bir öğrenci bu yüzden okuldan atılmamalı. Örf ve adet gerekçesiyle böyle bir şey yaşamak çok şaşırtmıştı beni. Amerikalıların kişisel ilişkilerine bir kez daha çok imrenmiştim. Hâlâ da imrenirim. Rahatlıklarını, fikir tartışmalarını kişisel almamalarını çok beğenirim. Bu okulda da o rahatlığa çok alışmıştım. Ama ben rahatsız bir insan olduğum için attılar.

Liseyi nerede bitirdiniz?

Ahmet Altan: Bitirdiğim konusunda bir bilgi almışsınız galiba.

Net değilim ama...

Ahmet Altan: Ben de net değilim.

Daha sonra üniversiteden de atılmışsınız, o yüzden liseyi bitirdiğinizi düşündüm.

Ahmet Altan: Evet, oradan da atıldım. Liseyi nerede bitirdiğimi tam hatırlamıyorum, galiba Kültür Koleji'ydi.

Sonra ODTÜ'ye gittiniz...

Ahmet Altan: Boğaz vapuru gibi; bir o iskele, bir bu iskele, derken birinden mezun oldum. Babam çok inatçı bir adam. Hâlâ öyle. Kesinlikle iyi bir eğitim görmemi istiyordu. Bunun neden gerekli olduğunu hâlâ anlamış değilim. Bana ne faydası oldu? Benim hayalimde dört meslek vardı: Mafya liderliği, uzun yol şoförlüğü, şeyhlik ve boksörlük. Okul bunların hiçbiri olmama yardım etmiyor. İyi okuduğu için iyi mafya lideri olmuş kimse yok. Eğer babam eğitim diye tutturmasaydı ve hayat da biraz yardımcı olsaydı; elimden bir tutan olsaydı, yemin ediyorum, çok iyi bir mafya lideri olurudum. O zaman hayatımı buralarda çürütmezdim. Ama olamadım. Şeyh de olamadım. Boksu biraz dedim. Fakat Türkiye'de şartları çok kötüydü, hiç tavsiye etmem. Belki şimdi değişmiştir ama benim zamanımda kötüydü. Uzun yol şoförlüğü de nasip olmadı. Babam hayallerime hiç aldırmadı, "Mühendis ol," dedi. Fikre bak! "Niye?" "Sağlam bir mesleğin olsun." Bir mesleğim olsun da, boş ver sağlam olmasın. "ODTÜ'ye

git,” dedi. Sanki ODTÜ turistik tesis, her geleni alıyor. Peki, madem babam istedi, oraya gideyim, dedim. Metalurji Mühendisliği mi ne, tuhaf isimli bir bölümüne girdim. Tabii, yine sorun çıktı. Eşitlik de yok; ben onları atamıyorum, onlar beni atıyor. Oradan da kovuldum, merak ettiğin oysa.

Türkiye'nin ne kadar İngilizce eğitim veren iyi okulu varsa hepsinde okudum. Ankara Koleji, Highschool, Robert Kolej, ODTÜ... Bunlar yaklaşık yirmi beş sene sürdü. Ama ben İngilizce öğrenmedim. Benim büyük protestom da bu oldu. Yirmi beş sene bana İngilizce öğretiler, babam bayağı, bir fabrika kuracak kadar para harcadı ve ben İngilizce öğrenmedim. “My name is Ahmet Altan,” kısmını biliyorum ama ondan sonrası yok. Ama bu okullarda okumak işime yaramadı da değil. Hiç öğrenmediğim halde herkes bildiğimi sandığı için hayatımın çok büyük bir bölümünde İngilizceden para kazandım. Kitap çevirdim, gazeteciliğe dış haberlerde başladım. On üç yıl kadar Hürriyet'te dış haberler servisinde çalıştım. Ve, yemin ediyorum, on üç yıl kimse anlamadı bilmediğimi. Çok güzel idare ederim. Şu an, burada, İngilizce bildiğimi iddia edip sizi bile kandırabilirim.

Şimdi, bir Ergenekon itirafçısı gibi, içinde okuduğunuz bu binalarla ilgili bir şey açıklayacağım. Yukarıdaki kapıdan çıkınca sağ tarafta yeni bir bina, Mühendislik Bölümü binası var. Çirkin de yapmışlar, buranın binalarına benzemiyor. İşte o Mühendislik binasının temelinin altında kemikler var. Çok iri kemikler. İnsan kemikleri değil, merak etmeyin, fil kemikleri. Onları oraya ben gömdüm. Doğru söylüyorum. İtirafçılara da inanmıyorlar. Burada ceza türleri vardı. Bu Amerikalılar iyi adamlar ama tuhaf cezaları var. Bir *report*, bir de *field duty* diye bir ceza vardı. Hangisi daha ağırdı, tam hatırlamıyorum. Ama ben ikisine de giderdim, düzenli olarak. Bir hafta *report*'a giderdim, bir hafta *field duty*'ye, sonra tekrar değiştirirdik. Bazen ikisi de olurdu; cumartesi *report*'a pazar *field duty*'ye giderdim. İyiydik, ahbaptık yani ceza konusunda, birbirimizi anlayışla karşılardık. Bir pazar beni ve altı kişiyi daha *field duty*'ye, Mandıra'ya gönderdiler. Nasıl bir kar yağıyor! Hava soğuk. Yerler buz olmuş. Koca bir fil yatıyor. Fellini filmi gibi bir atmosfer. Karların ortasında, bir bahçede kocaman bir fil ölüsü... “E, ne yapacağız?” dedik, “Bunu gömün,” dediler. “İyi fikir de, nasıl?” “Kazın,” dediler. Bir fil için çukur kazmak bir bina için temel kazmak gibi bir şey, nasıl kazacağız? Önce fili parçalattılar bize. Benden ürkmeyin ama böylesi vahşetin çekici bir tarafı da var. Neyse, parçalayıp gömdük fili. Şimdiki Mühendislik binasının altında kaldı artık. Sonra da “Ben böyle okulda bulunmam,” deyip gittim ben zaten.

Bunu protesto etmek için gittim.

Babanızla ilişkiniz nasıl?

Ahmet Altan: Tüm bunlara rağmen çok iyi. Tek şikayetim; beni çok okula göndermiş olması. Bu kadar ısrar etmemeliydi. Sen gönderiyorsun, onlar atıyor; sekiz kere atıldım, bir şeyleri anla artık. O zamanlar her okulun kendi imtihanı vardı. Babam da, dedim ya takıntılı bir adam, oğlum iyi yetişecek diye tutturmuş. Çünkü çok roman okumuş çocukluğunda. O romanlarda kontlar var, lortlar var; Fransızca konuşuyorlar, Rusça konuşuyorlar, İngilizce konuşuyorlar. Öyle bir adam olmamı istiyor. E, bir bak bakalım, ben o dediklerini yapabilecek miyim? Öyle bir potansiyel görüyor musun? Görmüyor ama yine de romanlarda okuduğu gibi bir büyükelçi, bir beyefendi, bir kont olayım, birkaç dil bileyim istiyor. Neyse beni götürdü, Avusturya Lisesi'nin imtihanına soktu, Alman Lisesi'nin imtihanına soktu, Saint Joseph'e soktu. Sonra bir de Highschool'a götürdü. Sürekli de hakaret ediyor giderken. Çünkü çakmışım ilkokul beşinci sınıfta. Okul okul dolaşıyorum ama, ikmallerim var. Hem götürüyor hem de giderken söyleniyor, "Sen aptalsın, zaten kazanamazsın." E, niye gidiyoruz o zaman? Neyse, Highschool'un yazılı imtihanına girdim. Dediler ki, bu sınavı kazandı. Babama söyledim, "O yetmiyor, bir de konuşacaksın," dedi. Beni, o zaman mülakat diyorlardı, sözlü sınava aldılar. Orada öğretmenlerden biri bana dedi ki, "Niye bu okula girmek istiyorsun?" Ben on yaşındayım. On yaşındaki çocuğa neden o okula girmek istediğini soruyor. Ben de dedim ki, "Ben bu okula girmek istemiyorum. Babam getirdi, imtihana giriyorum." Neyse, beni aldılar. Ama o lafıma taktıkları için olsa gerek, sene sonunda da kovdular.

Bütün aile hayatını yazarak kazanıyor, değil mi?

Ahmet Altan: Evet. Kız kardeşim dışında herkes yazarak kazanıyor. Babam bizim yazar olmamızı istemiyordu aslında. Bana "Yazar olma," demişti.

Ama sonra da "Yazıya ihanet etme" demiş.

Ahmet Altan: Sonradan dedi onu. Baktı ki ben yazıyı öğrendim ve çok sevdim; artık dönüş yok... Yazı gerçekten sihirli, tuhaf bir şey. Kağıda birtakım işaretler koyuyorum, gösteriyorum; insanlar da oradan benim düşündüklerimi ve hissettiklerimi anlıyor. Bu düşünce çocukluğumdan beri çok etkilemiştir

beni. Daha ilk yazımda hissettim bunu. O kadar hoşuma gitti ki! Bir de babam evde yazıyordu, o da hoşuma gitmişti. Beş yaşında “Yazar olacağım!” diye deklarasyonda bulundum. Beş buçuk yaşında ilk piyesimi yazdım, fakat tutmadı. Babam her zaman, “Yazar olma oğlum, bu iyi bir iş değil. Çok kötü, çok tehlikeli bir iş. Çok acı çekersin,” dedi. Yazarlığın başarısızlığı, hakikaten, çok acı bir şey. Onu size sonra anlatacağım. Şimdilik geçeyim. Benim ilk kitabımı Müjdat Gezen basmıştı. Kitabımı götürdüğüm zaman Münir Özkul da oradaydı. Beraber bir güldürü merkezi gibi bir şey kurmuşlardı. Münir Özkul’a dediler ki, “Bu Çetin Altan’ın oğlu. Kitap yazdı.” Buna inanın, Münir Özkul ağlamaya başladı. “Oğlum, böyle yapma. Git aşçı ol, başka bir şey ol. Meşhur bir yazarın oğlu yazar olmaz,” dedi. Böyle bir inanç vardır. Bir kere şöhretli baba çocuğu psikolojisi diye bir şey var. Bunlar çok zavallı, çok ezik insanlar oluyorlar. Kendilerini kanıtlamaya çalışıyorlar, kanıtlayamıyorlar. Ben de onlardan biriyim. Neyse, dediğim gibi babam hiçbir zaman yazar olmamı istemedi. “Mühendislik gibi sağlam, somut bir işin olsun ki paçanı kurtarasın,” diyordu.

Ben yazıyı çok sevdim. Yazının hızı beni her zaman büyülemiştir. Sen bir yerde oturup işaretler koyuyorsun, o hızlı bir şekilde yayılıp hiç bilmediğin, tanımadığın insanlara ulaşıyor. Eğer doğru şeyler söylüyorsan gerçek bir etki yaratabiliyorsun. Bir sihir bu, büyü yapmak gibi bir şey. Çocukluğumdan beri başka hiçbir şey bu kadar etkilemedi beni. Başka hiçbir şey de bu kadar umurumda olmadı. Mesela, şimdi gazete çıkartıyorum. Aslında şu an gazetenin birinci sayfasını yapıyor olmam gerekiyordu ama buradayım. Sizi de beni de bütün işlerimizi bırakıp buraya getiren şey yazı. Dediğim gibi, ben yazıdan başka hiçbir şeyi ciddiye almam. Son zamanlarda, üniversiteler –burası da dahil- vatanını çok seven çocuklarla dolu. Gençlerin neden böylesine kutsal sevgileri olduğunu çok anlamam. Daha doğal, daha sıradan, daha bireysel ve daha basit sevgileri olmasının daha iyi olabileceğini düşünürüm. Benim tercihim odur yani. Yazının dışında hiçbir şeyin kalıcı ve etkileyici olduğunu düşünmüyorum. Dediğim gibi, gazete çıkartsam da, “Türkiye’nin gerçeklerini ortaya çıkartacağız,” gibi tuhaf tutkulara kapılsam da, neticede, her şey geçer, her şey değişir. Bir tek yazı kalır. Homeros’un zamanındaki ülkelerden, bayraklardan, anlayışlardan, geleneklerden, savaşlardan hiçbir şey kalmadı geriye; sadece Homeros ve yazıları kaldı. Shakespeare’in zamanından ne kaldı? Yazı. Her şey değişir; vatan değişir, bayrak değişir, insanlar değişir, alışkanlıklar değişir. Değişmeyen tek şey ya-

zıdır. Bir yazımda, insanın Tanrı'yla yarışıp da onu geçebildiği tek şeyin yazı olduğunu söylemişim.

Tanrı hiçbir zaman yüz seneden daha fazla yaşayabilen bir insan yaratamıyor. Böyle bir gücü varsa da göstermiyor. Belki başka bir gezegende dört yüz yıl yaşayanlar vardır ama bu gezegende bunu beceremiyor. Fakat Tanrı'nın yarattığı insanlar, ömürleri yüz yılı aşan eserler yaratabiliyorlar. Bir anlamda Tanrıyla yarışıyorlar. *Hamlet* dört yüz yaşından fazla! Tanrı'nın yarattığı dört yüz yaşında hiçbir insan yok. Ama Shakespeare, Tanrı'nın yarattığı insanlardan çok daha uzun yaşayabilen birini yaratıyor. Bu da yazıyla oluyor. İsterseniz bunu Tanrı'nın olağanüstü gücüne bağlayabilirsiniz; öylesine muhteşem ki, kendi yaratıklarından daha uzun yaşayabilecek olanları yaratmaları yaratıyor. İsterseniz yazıya bağlarsınız; yazı Tanrı'yla bile yarışır. Aslında küstahta da bir iştir. Homeros iki bin sene, Shakespeare dört yüz sene yaşayabilen birilerini yaratıyorsa bunlar, bir şekilde, Tanrı'yla yarışıyorlardır. Ama her şeyin olduğu gibi bu yarışmanın da bir bedeli var. Babamın bana benim de çocuklarıma öğrettiğim, sizin de kulağınızın bir kenarında kalmasını istediğim şey budur; her şeyin bir bedeli var. Her zevkin, her acının, hayattaki her adımın bir bedeli var ve mutlaka ödersin. Bazen önceden ödersin, bazen sonradan ödersin ama mutlaka ödersin. Yazarlıkta da eğer sen Tanrı'yla yarışacak, ona şirk koşacak kadar küstah ve kibirliysen, karşılığında mutlaka bir bedel ödersin. Yazarların hayatlarına baktığımız zaman bu laneti, bu bedeli görürsünüz zaten. Mutlu yazar hemen hemen hiç yoktur. Sürekli bir vicdan azabıyla yaşarlar. Çünkü her an yazı yazabilirler ve yazamadıkları zaman işlerini yapmadıkları için vicdan azabı çekerler. Çok huzursuzdurlar. Bütün hayatlarını bu huzursuzlukla geçirirler. Ve hiçbir zaman, kendi ömürleri içinde, iyi bir yazar olup olmadıklarını bilemezler. Çünkü bunun bir tek ölçüsü var: Zaman. Kitabın senden uzun yaşarsa sen iyi bir yazarın, senden önce ölürse kötü bir yazarın. Bunu hiçbir zaman bilemeyecek olmanın lanetiyle yaşar yazar. Ben neden acıklı bir ses tonuyla konuşmaya başladım?

Yazmayı özlemiş olabilirsiniz.

Ahmet Altan: Yazmayı çok özledim. Aslında size onu anlatacaktım. Vatan, millet, Ergenekon, çok kötü gidiyor, ülkemizi kurtaralım falan derken aslında ciddi bir ihanetin içine girdim. Kendi mesleğime ihanet ediyorum. Bak, bu babamdan öğrendiğim bir şey: Her şeye ihanet edin, mesleğinize ihanet etmeyin. Cezası çok

ağır bir suç bu. Ben yazı yazan bir insanım, gidip gazete çıkarıyorum. Bu bir ihanet. Buradan çıkınca tekrar gazeteye koşup yazarlığa ihanet etmeye devam edeceğim. Çünkü öyle bir tuhaf memleket ki, insanı ihanete zorluyor. Tamam, şimdi güzel bir soru sor. Sesim değışsin. Neşeli bir şey söyleyeyim.

Bütün bunların üzerine söylemek istemezdim ama gazeteye başlarken bir roman bıraktığınızı duydum.

Ahmet Altan: Çok roman bıraktım. Bir sürü hikaye var kafamda. Bazen inanılmaz derecede yazmak istiyorum. O zaman gazeteden de, Türkiye'den de nefret ediyorum. Niye romancıların gazete çıkarmak zorunda kaldığı bir memleket ki burası? Gazeteyi gazeteciler çıkartsın, ben evimde yazı yazayım, sokaklarda dolaşayım... Böyle olması gerekirken ben işi gücü bırakıyorum, gazete çıkartıyorum.

Ama kendinize haksızlık etmeyin. Siz gazetecisiniz de aynı zamanda. Sevmiyolabilirsiniz, o ayrı.

Ahmet Altan: Bu biraz sevgililik, evlilik gibi. İçinizde evli olan yoktur, rahat rahat anlatabilirim. Ön sıradaki öğretmenlerden evli olanlar olabilir ama bana çok kötü şeyler yaptılar zamanında, şimdi intikamımı alacağım onlardan. Evlilik, kötü bir şeydir! Gazetecilik biraz karım gibi. Gençliğimizde evlendirdiler bizi. Çok erken başladım gazeteciliğe. Zaten babam gazeteci idi. Biraz beşik kertmesi gibi oldu. Beş yaşında gazeteye gidiyordum. Beni zaten o yaşta baş göz ettiler. Ama yazı sevgililik gibi, çok heyecan verici. Her seferinde daha heyecan verici. Hiç bitmez bu heyecan. Her romana aynı heyecanla, aynı istekle, aynı acıyla, aynı korkuyla, aynı uykusuzluklarla, aynı kıvranmalarla, aynı kendine lanetlerle başlarsın. Bir an "Ben kimim? Hiçbir şeyim, yokum. Ben yazar falan değilim," dersin. Birkaç dakika sonra "Ben muhteşemim. Benim gibisi zaten yok. Olağanüstüyüm! Kim böyle yazabilir?" diye düşünürsün. Böyle yaşayan bir deli yani. Yazarların hepsi böyledir. Hepsisi de söyler bunu. Ben çok gençken çok ünlü bir yazarla karşılaşmıştım. İkimiz de gençtik. Bana hiç unutmadığım bir şey söyledi. Ben ona, mesleğimi sorsalar 'yazarım' diyemem, dedim. Hâlâ da diyemem. Böyle konuşurken bir yandan da utanıyorum. Birisinin çıkıp "Uydurma! Nereden çıktı senin yazarlığın? Sen yazar değilsin!" demesini bekliyorum. Çünkü yazarlık o kadar kutsal, o kadar büyük, o kadar olağanüstü bir şey ki benim için, benim gibi birinden yazar olamaz. Demek ki ben insanları kandırıyorum.

O da aynı şeyi hissettiğini söyledi ve dedi ki, "Ama ben çocukluğumdan beri yazarlığı seviyorum. Yanılıyor olabilirim ama neyi seviyorsan ona yeteneğin olduğunu düşünüyorum. Bir şeyi çok uzun süre sevince sana o kadar büyük geliyor ki, ben bu kadar büyük bir şeyi başarıyor olamam, diyorsun. Yazarlık denen o muhteşem etiketi kendine yapıştırmakta zorlanıyorsun." Söylediklerini çok doğru bulmuştum ve çok etkilenmişim. Sonra yazarların hayatlarını okudum. *K* dergisinde de yazarların hayatlarını yazıyorduk. Bütün bunlardan şöyle bir sonuç çıktı; yazarların hepsi sapık. Bir tane normal, efendi insan yok. Ya deliler ya kokain içiyorlar ya birinin ırzına geçmişler... Karmaşık işler yapan, tuhaf insanlar. Üzüldüm yani.

Taraf nasıl gidiyor?

Ahmet Altan: *Taraf* fena gitmiyor. Ama mali anlamda çok zorlanıyoruz. Mehmet Betil para vermeseydi biz batıyorduk. Türkiye bağımsız olacak, fakat ben tamamen bağımlı oldum. Gazeteyi bir kitapçının dördüncü katında çıkartıyoruz. Bizdeki gazetecilerin çoğu, sizin gibi, genç insanlar. Yüzde ellisi gazetenin ne olduğunu bizim orada gördü herhalde. Onu gazete zannediyorlar. Bir gün gerçek bir gazete gördüklerinde büyük bir şaşkınlığa uğrayacaklar. Çünkü bizimki gazete falan değil. Biraz da büyükler var. Onlar da deli. Biz bu gazeteyi tutkuyla çıkartıyoruz. Türkiye'deki gazeteler yalan söylüyorlar. Çok yalan söylüyorlar! Çok alçakça yalan söylüyorlar. Ben gazetelerde büyüdüm. Onların nasıl yalan söylediklerini gördüm. Olayları nasıl çarpıttıklarını, nasıl sakladıklarını gördüm. Birçok olayı siz bilmezsiniz, haberdar bile olmazsınız. Saklarlar. Neredeyse haber vermek için değil, haber vermemek için çıkarlar. Bu bizi çok öfkelenirdi. Yeter bu kadar yalan, yeter bu kadar sakladığınız, kandırdığınız, deyip bu gazeteyi çıkarttık. Hakikaten bizi kandırıyorlar. Açın gazeteleri bir bakın. Bir de *Taraf*'a bakın. Birçok şeyi yazmıyorlar. Biz yazmasaydık daha birçok şeyi de yazmayacaklardı. Sırf bunun için gazete çıkartıyoruz. İnsanların hayatlarını mahvediyorlar, öldürüyorlar. Bunları da kahramanlık diye yutturuyorlar. Katilleri kahraman diye yutturuyorlar. Korkunç! Sırf bu öfkeden çıkartıyoruz gazeteyi. Yoksa gazete çıkarmanın hakikaten hiçbir anlamı, hiçbir mantığı yok. Gazeteye para koyanlar para kaybediyor. Girenler hayatlarını kaybediyor. Böyle acayip, abuk sabuk, olmaması gereken bir iş yapıyoruz.

Ben altmış yaşımıdayım ve günde on beş saatimi orada geçiriyorum. Biraz sonra bayılırsam hiç korkmayım. Bana bakmaya

devam edin. Ben sonra ayılır, konuşmaya devam ederim. İçim titriyor yorgunluktan. Ama fena değil, 55 bin tirajımız var. Bu bizim için iyi, ama daha çok olmalı. Gazeteyi biraz değiştirmeye çalışıyoruz. Önceleri biraz bülten gibi çıkıyorduk. Çok katı, çok sert... Şimdi birazcık daha esnek, daha hayatla ilgili olmaya çalışıyoruz. Çok dürüst, çok sağlam, çok cesur ama esnekliğinden ve zekasından da kaybetmeyen bir gazete olsun istiyorum. Gazeteler de insan gibidir. Dürüst, yanlışları gören, gösteren, çözmeye çalışan ama bunu sürekli katı bir üslupla yapan bir insan bir süre sonra sıkıcı olur. Halbuki belli bir zarafetle, zekayla, esneklikle gerçekleri anlatan bir adam kendisini dinletir. Gazetelerin de biraz öyle olması gerektiğini düşünüyorum. Biz de şimdi gazeteyi o hale getirmeye başlıyoruz. Daha estetik, daha güzel, daha hayatın içinden. Hem gerçekleri açıklayalım hem de insanlar hayatla ilgili şeyler de bulsunlar. Fena da gitmiyor. Ama çok ciddi dertlerimiz var. Çok sıkıştırıyorlar. Yapacaklar tabii, bunu şikayet olsun diye söylemiyorum. Burada şikayet etmek hakikaten yersiz ve ayıptır. Biz adamların sistemini yıkmak istiyoruz. Tabii ki onlar da korumak isteyecekler. Dövüşüyoruz işte. Onların 800 bin kişilik bir ordusu var, bizim seksen. Çok eşit değil ama dövüşeceğiz.

Gazete çıkarmak planladığınız bir şey miydi yoksa aniden mi gelişti?

Ahmet Altan: Akıllı herhangi bir insan düşünerek gazete çıkarır mı? Hele parası yoksa? Bu aptalca ve akılsızca bir iş. Bütün iyi işler gibi. Akıl ve mantık dediğiniz zaman bunun çerçevesini her insanın kendi çıkarına yaptığı işle doldurursunuz. Bu gazete akıl ve mantığa aykırı çünkü bu gazetede kendi çıkarına bir şey yapan kimse yok. Başar¹ acayip bir para kaybetti. Mehmet para veriyor. Ben kendi işimi bıraktım. Biraz param vardı, o da gitti. Şimdi bir akıl var mı bunda? Yok. Akıl olmadığı için iyi bir gazete zaten. Akıl olsaydı, çıkar kaygısıyla haberleri koyarken başka gözle değerlendirirdik. Mesela, yarınki baskıya Rahmi Koç'la ilgili bir haber koyduk. Çok büyük bir ihtimalle başka hiçbir gazetede rastlamayacaksınız çünkü Rahmi Koç onlara ilan veriyor.

Gazeteler adaletsiz haberler yapıyor. Neden biri hakkında haber koyuyorsun da öteki hakkında koymuyorsun? Biz çıkana kadar kimse generaller hakkında kötü bir şey yazmıyordu. Onlar hep kahramandı. "Paşa gene kükredi!" deniyordu ya da. Her

1 Başar Arslan, Alkım Yayınları'nın sahibi

kükreyen haklıdır sanki. Paşa kükredi ama belki yalan söyledi, ki bunu sık sık yapıyorlar. Biz bu yalanları yakaladık. Paşalar bu kez bize kükredi. Tek paşa değil hem de, beş paşa birden kükredi. Fakat biz de kükredik. Çünkü kaybedecek bir şeyimiz yok. Üstelik aptalız. Diğerleri de durumun farkında. Bizde biraz şuur eksik. Nabız var ama şuur kapalı gibi. Paşalar kükrüyor, biz kükrüyoruz... Sonra biz belgeleri çıkardık, paşalar sustu. Çünkü yalan söylüyorlardı. İşte bizimkini iyi gazete yapan şey bu; düşünmeden yapıyor olması. Düşünerek kimse böyle bir gazete çıkartmaz. Düşünürse kâr etmek isteyecek. Kâr etmek için ilan almak isteyecek. İlan almak için birileriyle iyi geçinecek. Devletten ihale almak isteyecek. Devletten ihale almak için askerle iyi geçinecek. Birileriyle iyi geçinecek ve kötü, tuhaf, sıkıcı bir hayatı olacak. Bizimki öyle değil; eğlenceli, yorucu ve aptalca bir hayat. Ama ben ümit ediyorum ki bu gazete Türkiye’de önemli şeyleri değiştirecek. Biraz değiştirdiğini de düşünüyorum. *Taraf* olmasaydı diğer gazeteler bu Ergenekon işlerinin üzerine yatarlardı. Çok uzun zaman Ergenekon yokmuş gibi davrandılar. Biz *Tarafa* bunları yazarken onlar, “A, marjinal deliler gene bir şey uydurdular. Öyle bir şey yoktur,” diyorlardı. Sonra birden anladık ki devletin neredeyse yarısından fazlası bu Ergenekon’un içine girmiş. İddianame çıktı. Şimdi bütün gazeteler veriyorlar. Küçük bir Terrier köpeğin mahalhenin çoban köpeklerini kovalaması gibi bir görüntü bu. Biz, mahallenin bütün köpeklerini kovalıyoruz.

***Taraf*ın son bir yılda gidişatı etkilediği doğru. Peki, o gidişatı nasıl görüyorsunuz?**

Ahmet Altan: Ben çok iyimserim. Her zaman da çok iyimser oldum. Bütün bunların; bu gazeteyi çıkartmamın, bu kadar aptalca bir işe girmemin nedeni de bu. Size şöyle söyleyeyim; ihtiyarlar hariç bu odadaki insanlar olağanüstü güzel bir hayat yaşayacaklar. Buna çok inanıyorum. Bu gazeteyi çıkartmamızın belki de en önemli amacı, o güzel hayatın bir an önce başlamasını sağlamak. Bir kere şunu anlamalısınız: Tek başına Türkiye diye bir şey yok. Türkiye dünyanın bir parçası. Dünya daha kötüye gitmez, Türkiye de öyle. Önceki gün bir bürokrata rastladım. Kafka’nın bürokratlarına benziyor; öldürücü bir adam. Her şeyden şikayet ediyor. Her şey çok kötüymüş. Bir kere iktidardan hoşlanmadığını, AKP’den nefret ettiğini anladım. İktidarda onun sevmediği bir parti olduğu için de her şeyin çok kötü gittiğini düşünüyor.

Biz gençken *Uzay Yolu* diye bir dizi vardı. Bugün o *Uzay Yolu*'nda seyrettiğimiz şeylerin neredeyse yüzde doksanı hayatın doğal parçası. Ben buradan bir resim çekerim, Avustralya'ya gönderirim. Otuz saniye sürmez. Bilgisayarın başına otururum, Japonya'yla konuşurum. Sabahleyin Japon borsasına buradan yatırım yaparım, akşam New York borsasından para çekerim. Bütün bunlar otuz saniye sürer. Bugün yüzlerce renkli kanal var. Ben çocukken bu bir efsaneydi: "Televizyon diye bir şey varmış!" "E?" "Görüntüleri gösteriyormuş." "Hadi canım, atıyorsun." "Yemin ediyorum ya, amcam Mısır'a gitti, orada görmüş," demişti çocuk bana. Mısır'da varmış! Amerika da değil, Mısır'da. Bugün, siz yüz tane renkli kanal seyrediyorsunuz. Bizim çocukluğumuzda imkansız olan şeyler, sizin hayatınızın o kadar doğal bir parçası ki... İnternet diye bir şeyi benim yirmi beş, otuz yaşındayken hayal etmem mümkün değildi. Ben otuz yaşındayken, Hürriyet gazetesi duvarlarına "Faks aldık," diye dört metrelik ilanlar asmıştı. Faks almış adam, faks! Bununla övünüyor. Sizin içinse faks ancak müzede görülebilecek bir alet. O bürokrata şunu söyledim: Beni affedin ama hayata siyaset açısından bakarsanız, o siyasetin sığılığı içinde kalır ve boğulursunuz. Siz de sığlaşırsınız. İnsan neyi eleştiriyorsa, kendine neyi düşman, rakip buluyorsa kendi boyu da o kadar olur. Eğer bütün hayatı siyasete ve Türkiye'nin günlük konularına bakarak anlamaya çalışırsanız boyunuz o kadar olur ve çok sığlaşırsınız. Hayatı anlamak istiyorsanız hayatın kendisine bakın. Kullandığınız aletlere bakın. Yaşama biçiminize bakın. Bunların ne kadar değiştiğine bakın.

Bunları, benim gibi artık gitmeye hazırlananlara bir sorun: Amca sizin çocukluğunuzda ne vardı? Çocuğum, bizim çocukluğumuzda hiçbir şey yoktu. Hiçbir şey yoktu. Şişe su bile yoktu. Ben çocukken, Türkiye toplu iğne yapamıyor, diye yazılar çıkardı. Hayatı anlamak için nerede olduğuna değil, nereden gelip nereye gittiğine bakmalısınız. Trendi anlayabilmelisiniz, gelişmeyi anlayabilmelisiniz. Şunu hiç unutmayın: Biz şanslıydık çünkü rakiplerimiz sadece bu ülkenin içindeydi. Sizin rakipleriniz bütün dünyada. Şu anda Harvard'da, Yale'de, Oxford'da, Princeton'da, Heidelberg'de okuyan bütün insanlar artık sizin rakibiniz. Siz artık dünyanın parçasısınız. Sadece Türk, Kürt, Laz, Çerkez falan değilsiniz. Siz artık insanın insan olduğu bir dünyaya doğru gidiyorsunuz. Bütün dünya memleketiniz olacak. Benim yaşım geldiğinizde bu söylediğimi hatırlayacaksınız. Bu hem çok iyi hem de çok tehlikeli. Çünkü çok fazla rakibiniz var. Düşünmenin, yaratmanın, beynin çok önemli olduğu bir çağa giriyoruz. İlk kez insanın beyniyle ürettiği, yarattığı ve bundan para kazandığı

bir çağdayız.

Bugün artık fikir sahibi olanlar mal sahibi olanlardan daha zengin. Ben ne mal sahibiyim ne de fikir sahibi. Hiçbir şeyim yok. Tamamen fakirim. O doğru. Eğer fikir bulursanız, Türkiye’de ve dünyada, zengin olma ihtimaliniz yüzde yüz. Bu tarihin hiçbir aşamasında bu kadar kesin olmadı. Facebook’u geliştiren çocuk yirmi iki yaşında, dolar milyarderi. Bill Gates, okuldan atılmış bir adam. Harvard’dan kovdular, adam neredeyse Harvard’ı satın alacak kadar zengin. Bill Gates’in çok hoş bir lafı var, diyor ki, “Eğer bir fikrin ve bir laptopun varsa, Sahra’nın ortasında zengin olursun.” Çok doğru. İlk kez, insan zihni, entelektüel kapasitesi çok hızlı bir şekilde paraya dönüşüyor. Ama rekabet çok sert olacak. Bir de, zihinsel farklılıklar bedensel farklılıklardan daha kuvvetli. Bu bir yanıla çok iyi ama bir yanıla da çok kötü ve çok tehlikeli. Zihinsel eşitsizlik bedensel eşitsizlikten çok daha farklı ve derindir. Zihinsel yarıştaki farklar, uçurumlar korkunçtur. Bu nasıl aşılanacak? Bu konuda kimse bir şey bilmiyor, söylemiyor, tartışmıyor. Sizin yaşadığınız çağ bu problemlerin konuşulacağı bir çağ olacak. Kendinizi bunlara hazırlayın. Zihinsel kapasitenizi süratle arttırmak zorundasınız. Düşünmeyi öğrenmek zorundasınız. Yeniliği öğrenmek zorundasınız. Tekrar, ezber ve klişe rekabet karşısında ezer sizi, öldürür, yok eder. Çünkü öbür taraftaki insanlar düşünmeyi öğrenerek geliyorlar. Bilgi cahiller için önemli bir şeydir. Bilgi entelektüeller için önemli bir şey değildir. Bilgiyi ciddiye almayın. Bilgi, eğer düşünmenize yardım ediyorsa önemlidir. Bilgiyi kullanabiliyorsanız önemlidir. Tek başına bilgi nedir ki? Bugün artık dünyanın bütün bilgilerini bir küçük disketin üzerine koyabiliyorlar. Onun için, bilgiden ziyade, o bilgiyi nasıl kullanacağımız önemli.

Yamaç Okur: Sinemayla ilişkiniz nasıldır?

Ahmet Altan: Ben yirmi iki yaşındaydım, ilk çocuğum doğmuştu. ODTÜ’den atılmış, İstanbul’a gelmiştim. Babam hapisteydi. Kız kardeşim verendi. Türk filmi gibi oldu, ama doğrudur. İşsizdim. Kar yağıyordu. Ev soğuktu. Yani her şey kötüydü. O dönemde rejî asistanlığı yaptım. Bunlardan bir tanesi gerçekten de iyi bir filmdi; Lütfi Akad’ın *Gelin* filmi. Kalan filmlerden biri oldu. Bir de Cüneyt Arkın’ın oynadığı bir filmde rejî asistanlığı yaptım. Rejisör olmayı çok istedim.

Yamaç Okur: Birinci asistanlık mı yani?

Ahmet Altan: Yok, ikinci asistanlık tabii. Daha yirmi iki yaşın-

daydım. Ve ben yönetmen olmayı çok istedim. Hatta bir ara babamla da konuştuk. O zaman Polonya sinema konusunda çok ileri bir yerd. Hâlâ da öyledir. Babamdaki inada bakar mısın? “Polonya’ya göndereyim istiyorsan seni,” dedi. İngilizceyi öğrenemiyorum, Lehçeyi nasıl öğreneceğim? Gidemedim. Ama ben sinemayı çok severim. Son zamanlarda her şey gibi ondan da uzaklaştım. Sabahın köründe gazeteye gidiyorum, gece yarısı dönüyorum. Çok tatsız bir adam oldum, o da ayrı bir konu.

Yamaç Okur: Sinematek dönemini yakaladınız o zaman?

Ahmet Altan: Tabii. Sinematek’te çok da anım vardır. Bak, aklıma geldi. Ama sinemayla ilgili değil onlar. Çok güzel Rus filmleri seyretmişim.

Yamaç Okur: Rusça, değil mi?

Ahmet Altan: Tabii. Rus zevkinin nasıl bir şey olduğunu o filmlerde gördüm. Çok güzel filmler seyrettik orada. Çok iyiydi. Büyük bir sinema manyağı değildim tabii. Mesela, Mehmet Güreli vardır bizim, o tam bir sinema manyağıdır. Ben öyle değilim. Sadece iyi bir seyirciydim. Hâlâ da öyleyim. Ama biraz sığım. Size olmayın dediğim şeyden oldum yani. Mesela, kovboy filmlerini, aksiyon filmlerini çok severim. Adamlar birbirlerini kovalasın, kafa atsınlar, dövüşsünler, yatsınlar, sevişsinler, sonra bir cinayet olsun, onu bulsunlar... Böyle filmleri seviyorum. Yani derinlikli, ruhsal tahlillerin yapıldığı filmleri çok sevmiyorum. Fransız filmlerinden, mesela, hoşlanmam.

Mithat Alam: Ama yazıyorsunuz onları.

Ahmet Altan: Tabii, canım. Ama okumuyorum. Okusam yazmam zaten. Niye yazayım ki? Bunu söylemeye utanırım gerçi. Ben yıllarca ketçap sevmediğimi, dansözlere bayıldığımı, kovboy filmleri sevdiğimi söyleyemedim. İyi bir aileden geliyorum çünkü ve iyi bir ailenin çocuğu böyle olmaz. Ama ben bu sığılıktan, bu sıradanlıktan çok memnunum. Siz böyle olmayın ama. Çok hoş bulduğum bir söz vardır: Mutluluk, sıra dışı işler yapıp sıradan bir hayat sürmektir. Bu zor bir iştir. Ve bunu becerebilirseniz hakikaten iyidir. Yani, zekanın şöyle çelişik bir tarafı var diye düşünüyorum: Hiçbir şeyi ciddiye almamak ama bir şekilde de yaptığım her şeyi ciddiye almak. Bu birbiriyle tamamen çelişen, tuhaf bir duygu biçimi. Ama bence zeka bunu kıvrabilmektir. Yani bu çelişkinin içinden çıkabilmek. Hiçbir

şeyi çok fazla ciddiye alman gerekmiyor, ama yaptığın işi ciddiye almalısın. Ama yaptığın işi ciddiye almanı ciddiye alman gerekmiyor. Yani, kendi kendinin etrafında dönüyor. Eğer bunu becerebilirsen o zaman sıradan bir insan olabilir, fakat iyi işler de yapabilirsin. Örnek olarak kendimi söylemeyeceğim, hiç öyle bir insan değilim. Ben Kıbrıs'ta askerlik yaptım. Biliyorsunuz, askerlik çok da sıkıcı bir şey. O zaman Kıbrıs'ta televizyon var, video var. Bir yüzbaşı vardı, filmler bulurlardı bir yerlerden, bütün asteğmenler falan yüzbaşının evinde izlerdik. O yüzbaşı film başlayınca bakardı otuz saniye, "Asteğmen ya, bu film bize gelmez. Bu festival filmi," derdi. Adam acayip haklıydı. Otuz saniyede anlardı. Ben de o zamanlar, "Valla komutanım, bana da gelmiyor. Ben bu festival filmlerini seviyorum," derdim. Öyle gri, puslu, karanlık filmler... Adamlar ağır ağır kımıldıyorlar. Böyle, çok duygulular, duyarlılar. Birbirlerine dört dakika bakıyorlar. Kamera on sekiz dakika yerinden kımıldamıyor. Ben bunalıyorum yani. Benim için, tamamen Amerikan filmi gibi, kamera çok hızlı olacak, adamlar birbirini kovalayacak, biri öbürünü vuracak, biri kafa atacak... Ben öyle filmleri seviyorum. Bunu söylediğim, bunu itiraf ettiğim için de bugün çok üzüleceğim. Derinlikli taraflarım da vardır aslında. Fakat çok uğraştım o taraflarımı görmeyin diye. O kadar vaktimiz yok. Olsa, öyle bir şey de anlattırdım. Tamam, sorusu olan var mı?

İzleyici: Ben öncelikle çok teşekkür etmek istiyorum size, çünkü çıktığından beri *Taraf*'ın okuyucusuyum. İlk kez bir şeyi bu kadar önemsediyimi hissettim. Tanıdığım diğer okurlardan da bunu duyuyorum. Gazetenin zor günleri gerçekten benim de zor günlerim oldu. Uykularım kaçırıyordu *Taraf*'ın hali ne olacak, diye düşünürken... Bir gazetenin okurları tarafından bu kadar sahiplenildiğini daha önce görmedim.

Mithat Alam: Ben bir soru sormak istiyorum. *Taraf* gazetesinin okur profilini siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ahmet Altan: İyi insanlar. Fakat sayıları az. 55 bin tane iyi insan.

Mithat Alam: Çok değişik ideolojilerden insanlar var.

Ahmet Altan: Şimdi, mesela Hürriyet gazetesinin 500 bin kadar okuru var. Hürriyet gazetesinin 500 bin okuru, bir odanın bir köşesinde birikmiş 500 bin kişi. Çok fazla bir çeşitlilik olduğunu zannetmiyorum. Bizim 55 bin okurumuz var. Fakat bana öyle geliyor ki, bir odanın değişik yerlerinden gelen kişiler.

Bizim okurlarımız arasında dindarlar var, Kürtler var, Aleviler var, solcular var, liberaller var, muhafazakarlar var, demokratlar var... Yani ciddi bir biçimde toplumun bütün kesimlerinin temsil edildiği bir okura sahibiz. Sayıları çok az ama, gelen maillerden ben bunu görüyorum. Ve işin hoş tarafı şu: İlk defa dindarlar, solcular, Kürtler, Aleviler bir yerde birbirleriyle karşılaşıyorlar. O yer de bizim gazete. Bir kere ben her yazdığım yazıda şunu anlıyorum: Bunlar birbirlerinden çok kuşkulaniyorlar. Dindarlar solculardan kuşkulaniyor; 'Bunlar Allahsız. Bir gelecekler, başımızı açacaklar, eteklerimizi kesecekler, bacaklarımıza bakacaklar, kötü insanlar,' diye. Solcular dindarlardan; 'Bunlar şeriatçı. Bir gelirlerse, kadınların kafasını kapatacak, bizi asacak, işkence edecek, İran gibi yapacak'. Aleviler zaten herkesten şüpheleniyor; 'Bunların hepsi Sünni. Bunun sonu hiç fark etmez. Ordu olmazsa bunlar bizi yakarlar, cem evi falan bırakmazlar'. Herkes birbirine karşı. Bunu çok iyi ayarlamışlar. Bunun muhteşem bir organizasyon olduğunu kabul etmeliyim. Ezdikleri her kitleyi birbirinden kuşku duyar ve birbirine düşman hale getirmişler. Bu aptallık bence. Ve bu aptallığın çok yaygın olduğunu görüyorum. Hepsi ortaklaşa eziliyor, hepsi aynı güç tarafından eziliyor ve hepsi diğerine karşı, kendisini ezen güçle işbirliği yapıyor.

Bugün solcu dediğimiz adamların çoğu faşist çıktı. Orduyla işbirliği yapıp şeriatçıları kesmekten yanalar. Dindarlar orduya en mesafeli duran kesim ama ben şunu da biliyorum ki 'Bir fırsat olsa da orduyla anlaşsak ve devleti ele geçiresek ne kadar da iyi olur!' diyorlar. Bir Kürtlerden bahset, bak dindarlar neler diyor. 'Evet ama, ülkemizi onlara mı vereceğiz?' Aynı şekilde Kürtler: 'Ne demek o? Silahı niye bırakalım?' Herkeste müthiş bir sertlik, müthiş bir birbirine karşı kuşku. Ama hepsi ortak yani. Kürtler eziliyor. Burada Kürtlerin ezilmediğini söyleyecek kimse var mı? Dindarlar eziliyor. Bu kızlar buraya girebilmişler ama başka hangi okula girerler bilmiyorum. E, solcular zaten eziliyor. Düşünsenize, giyimlerinden dolayı okuyamayan insanların olduğu bir ülkedeyiz burada. Ve bu hakikaten mantıklı bir şeymiş gibi tartışılıyor. Aleviler cem evi yapamıyorlar... Solcular fikirlerini söyledikleri zaman davalar... Hâlâ özgürlük yok. Kürtler Kürtçe konuşuyor, diyorsun ve bu haber oluyor burada... Bu resmen bir mizah şaheseri. Bu haber olabilir mi? Burada oluyor.

Mithat Alam: Ama zaten Kürtler de yoktu on beş sene evvele kadar.

Ahmet Altan: Kürtler yoktu. Biz bir televizyon programı yapmış-

tık. O zaman TKP'nin başkanı Nabi Yağcı gelmişti ve "Programda bir kere Kürt demek zorundayım," demişti. Şimdi size komik gelen şey, o zaman için çok zor bir şeydi; televizyonda bir kere Kürt demek. İlk defa bizim programımızda bir adam 'Kürt' dedi, ki 1990'dan bahsediyorum. Bir adam 'Aleviyim' dedi ve Alevi'nin ne olduğunu anlattı. Burası bu açıdan korkunç bir yer. Ve bu kadar ezilmiş insanlar ortaklaşa bir soruyu sormadılar: Ya bizi kim eziyor? Niye bir dindar solcuya karşı bu kadar kuşkulu? Niye bir solcu ilericiliği dindarlardan nefret etmek zannediyor? Bir Kürt neden, 'Hayır, illa silahımı bırakmam,' düsturu tutturuyor? Bir Türk neden, 'Hepinizi ben ezeceğim, ben varım,' gibi tuhaf şeyler söylüyor? Bu insanlar, bu yıllarca düşman olan insanlar, ilk defa bizim gazetede birbirlerini gördüler. Ve ben, çok ilginç, özellikle muhafazakar kesimden, dindarlardan, çok ilginç mailler alıyorum. Onlar şunu söylüyorlar: Evet, biz çok ikiyezlü davrandık. Bu çok doğru. Dini mahvetti dindarlar. Hakikaten mahvettiler. Çok çifte standartlı davrandılar. Çok ikiyezlü davrandılar. Susurluk olduğunda 'fasa fiso' dersin dindarlık biter. Çünkü insanlar ölmüştür. Solcular işkence çekerken arkanı dönersen dindarlık biter. Dindarlığı bitirdiler. Dindarlar dindarlığı bitirdiler. Güvenilmez hale getirdiler, çok çifte standartlı hale getirdiler.

Bugün AKP'nin en çok ödediği bedel, kendi dindar bagajının bu kadar çifte standartla dolu olması. Kimse güvenmiyor dindarlara. Sadece kendi cemaatlerinden, kendinden olanları koruyacaklar ve başkasına bakmayacaklar, diye. Bu aslında dine de aykırı bir şey. Ama ben *Taraf*'ın okuyucularından şöyle mektuplar alıyorum: "Bizim sosyal demokrasi öğrenmemiz lazım. Biz, evet, gerçekten ikiyezlü davrandık. Biz korktuk. Sadece kendi cemaatimizi koruduk. Bunların çok kötü şeyler olduğunu anlıyoruz. Evet, biz solcularla dayanışmalıyız. Evet, biz Kürt kardeşlerimizle dayanışmalıyız." Ve şimdi, şöyle şeyler çok var; 'Ben Kürt değilim ama, onların özgürlüğünü istiyorum', veya 'Ben Kürt'üm ama, Türklerin de iyi olmasını istiyorum'. Çok az sayıda da olsa insanlar birbirini görmeye, tanımaya başladı bizim gazetede. Şimdi 55 bin kişi aynı gazeteyi okuyor, birbirini tanıyor. Bir de ortak bir özellik var; hepsi bana kızıyorlar. Çünkü esas talepleri şu: 'Sadece benim gazetemi yap'. Benim orada iyi bir insan olabilmem için, bir imam, bir PKK'lı, ne bileyim, bir Marx olmam lazım. Hep en uçtaki nokta neyse onu söyleyip onu yazmamı istiyorlar. Bu anlaşılabilir bir talep. Çünkü çok ezilmiş bir yerde yaşıyoruz. Ve sesleri, fikirleri hiç duyulmadığı için, ilk defa böyle bir gazete çıktığında, bu sonuna kadar duyulsun istiyorlar. Bütün ezilmişlerin bir bölümünün bir araya geldiği bir profil.

Mithat Alam: Yani, daha fazla 'öteki'ler ve liberaller okuyor gazeteyi diyebilir miyiz?

Ahmet Altan: Bizim gazeteyle ilgili 'daha fazla' sözcüğü hiçbir şekilde kullanılamaz bence. Daha fazla yok, zaten 50 bin.

Mithat Alam: Yani, okurun çoğunluğu.

Ahmet Altan: Evet. Liberaller belki daha az. Bizde bence dindarlar, Kürtler, solcular daha fazla. Liberaller de var ama liberaller zaten genellikle entelektüel seviyede oluyor. Halkın içerisinde liberal bir unsur bulmak çok kolay değil. Onun için onlar zaten azınlıktalar.

Mithat Alam: *Taraf* okurunu şöyle tarif edebilir miyiz: 'Şu andaki partilerden hiçbiri beni temsil etmiyor,' diyen insanların okur olduğu bir gazete.

Ahmet Altan: AKP'lilerin de söylediği laflardan biri bu. AKP'lilerin bir başbakanı var, biz onunla tartıştık. Belki de ilk defa, sadece Türkiye'de değil, yeryüzünde de, biz bir başbakan aleyhinde çok ciddi bir başlık attık. Çok fazla mail aldım AKP'lilerden. Ve hepsi takdir ediyordu. Şimdi bu, bir gazete için iyi bir şey. Sen eğer bir başbakanla kavga ediyorsan ve onun partisi seni destekliyorsa, bu önemli bir işaret. Bu bizim bütün kavgalarımızda oldu. Bütün kavgalarımızda bizim taraftarımızın olması nedir? Belki de bizim hakikaten dürüst ve samimi olduğumuzu gösteriyor. Yani bizim gazeteyi okuyanlar bizim samimi olduğumuzu biliyorlar. Samimi demek deli demek. Çünkü akıllı adamlar samimi olmuyor. Akıllı adamların, demin de söylediğim gibi, çıkarı oluyor ve onun için samimi olmuyor. Çıkarın yoksa samimisin zaten. Niye samimi olmayayım ki? *Taraf*'ın en önemli özelliği samimi ve dürüst olması. Ve onun için geliyorlar; onun için kalıyorlar; onun için okuyorlar. Diğerlerinin yazmadığı şeyleri çok samimi bir şekilde yazıyoruz, dürüst bir şekilde yazıyoruz.

İzleyici: *Taraf*1 çıktığından beri okuyorum ama aklıma son günlerde takılan bir soru var. Maddi sıkıntıları olan bir gazete olduğunu söylüyorsunuz ve bu bilinen bir şey. Peki maddi sıkıntıları olan bir gazete, nasıl oluyor da bu kadar güzel istihbarat sağlıyor? Mesela Aktütün olayını yazan sizsiniz, günlükleri yayınlayan sizsiniz, ses kayıtlarını yayınlayan sizsiniz. Nasıl oluyor bu? İkincisi, *Taraf* için iktidar destekli bir gazete diyorlar. Mesela, özellikle son seçim zamanı dikkat ettiğim bir şey var; sadece AK

Parti'nin tam sayfa bir reklamı oluyor gazetede, her gün, kesin-tisiz. Bu aklıma takılıyor. Ve üçüncüsü de gazetenin maddi sorunlarını gidermek için destek alınan insanlara olan bağımlılık, acaba *Taraf*'ın tarafsızlığını zedeleyecek mi? Yine tarafsız olacak mısınız? Kimse kimseye bedava para veriyor mu bu devirde?

Ahmet Altan: Veriyor. Birini tanıyorum, hiç böyle tuhaf tuhaf laflar etmiyor. Veriyor ve çok iyi bir insandır. Birinci soruya cevabım da haberin parayla alınmadığı...

İzleyici: Ama Aktütün olayını yazan sadece sizsiniz mesela.

Ahmet Altan: Evet. Bu para olduğundan olmuyor, cesaret olduğundan oluyor. Bunun parayla bir alakası yok.

İzleyici: Ama ulaşmak için sonuçta bir istihbarat gerekmiyor mu?

Ahmet Altan: Gerekıyor. O bilgilerin hepsi var. Sana çok basit bir örnek vereyim. Mustafa Balbay'ın günlükleri yayınlandı, değil mi? Bir internet sitesi yayınladı. Ortadaydı bilgi. Kimsenin alması gerekmiyor. Gazeteler bunu nasıl verdiler? Bu örnek gösteriyor her şeyi. Biz bunu dört sayfa verdik, hepsini birden. Sabah gazetesi hiç görmedi. Hürriyet gazetesinde şöyle böyle koydular. Fark bu. O gazetelerin herbiri, eğer isteseler, bizim elimize gelenden çok daha fazlasına sahip olabilirler. Ama istemezler ve basmıyorlar. Ayrıca biz şunu söyledik; eğer herhangi bir gazete gelip *Taraf*'a derse ki 'Bize haberini ver', biz onlara haberimizi veririz. Mustafa Balbay ortadaydı; biz de bulmadık. Bir internet sitesinde çıktı. Kim nasıl haber yaptı bakarsan sorunun cevabı ortaya çıkar. Haber yayınlayan yere gelir. Gazetecilikte, Fransızcadan gelen bir sözcük var, *apel*, yani çağrı. Sen ne yayınlıyorsan ona benzer haberler gelir. Mesela ben cinayet haberleri yayınlıyorsam, benim bütün muhabirlerim cinayet haberi yazar ki birinci sayfaya girsin, imzası olsun. Bunun parayla bir alakası yok. Bunun bir tek şartı var: Ben onu yayınlatabiliyorum. Niye? Çünkü onu yayınladığım zaman onun arkasından gelen bir ceza var, ben ona razıyım. Bu parayla ilgili bir şey değil. Bu, onun arkasından gelecek cezayı ve bedeli ödemeye razı olmakla ilgili. Biz o bedeli ödemeye razıyız. Ha niye? Demin de söyledim, mantıklı bir nedeni yok. Sadece kızıyorum. Son soru neydi?

İzleyici: İktidar destekli deniyor olması...

Ahmet Altan: Buna da bayılıyorum. Şimdi AKP veriyor reklam. İyi de para aldık. Sen hakikaten AKP on tane ilan verdiği için bizim bugüne kadar olduğumuz şeyden vazgeçeceğimize inanıyor musun?

İzleyici: İnanmıyorum ama aklıma takıldığı için ve sizi de bulmuşken sormak istedim.

Ahmet Altan: Yani bunca yıl böyle yaşadktan sonra, birdenbire, 'Bu hafta da Ak Partili olalım ve parayı alalım' mı diyeceğiz? Parayı almak isteseydik bunu daha önce yapardık bence. Çok aptalca bir şey benim yaşıma gelip de, 'A! Vazgeçtim. Hata olmuş. Hadi paraları alalım,' demek. İnsan o kadar kolay satılmaz. Öyle zannetmeyin. Bunu zannetmek sizi çok çabuk satılık yapar çünkü. Ben buna benzer çok mailler alıyorum. Ben anlıyorum senin söylediğini. Seni kırmak için söylemiyorum, gerçekten samimiyetle uyararak için söylüyorum. Böyle zannetmeyin. Buna inanırsan öyle davranırsın. Yani bunu ya yaparsın, ya yapmazsın. Hayatının bir yerinde, bir çizgisinde, bilmem kaç yaşına geldiğinde, birden bir kırılma olup da kendini üç ilana satmaz insan. Üç ilandan fazlasına da satmaz, merak etme. İnsanın kendi hayatından daha kıymetli şeyler var hayatta. Bunları bulduğun zaman zaten insan oluyorsunuz. Bak, herkesin bir ismi var. Aristokratlar için, isim hayattan daha önemlidir. Ve ben bütün sınıflar içerisinde aristokratları severim. İnsanın ismi kendisinden daha kıymetli bir şeydir. O kadar kolay satmaz insan kendini, hele hayatını hiç satmaz. Biraz daha aristokratik değerleriniz olduğu zaman, zaten bu tür kuşkularımız olmaz. Bunlar, bizde aristokrasinin hiç olmamasından, bu tür bir eğitimin hiç olmamasından, bir adamın isminin kendi hayatından daha önemli olduğunu anlatan bir hikayenin olmamasından kaynaklanan sorular. Normalde bu akıldan geçmez. Eğer biz burada bir aristokrat grup olsaydık, kimse böyle bir şeyi düşünmezdi. Sormazdı değil, aklıma gelmezdi. Bilirdi ki karşısında oturan adam için ismi hayatından daha önemlidir. Birkaç ilanla ya da bilmem neyle onu satmaz. Çünkü bunun ölçüsü kendisi olurdu. Kendisi bilirdi ki kendi adı kendi hayatından önemlidir. O kendi adını satmayacağı gibi karşısındaki de satmaz. Evet, son soru neydi?

İzleyici: Maddi sıkıntılar ve tarafsızlık...

Ahmet Altan: Şimdi şöyle anlatayım, *Taraf*, kâr etmek için çıkan bir gazete değil. Kâr etmez zaten. O kadar büyük bir para harcadık ki başta, kâr etme ihtimali çok az. Demin de söyledim, bu

öfkeden çıkan bir gazete. Yani, biz hiçbirimiz, o gazetede çalıştığımız için para kazanmıyoruz. O gazetede çalışan herkes, o gazeteden çıktığı anda, o gazeteden aldığı ya da alamadığı paranın çok daha fazlasını kazanır. Biraz utanarak da olsa sana basit bir ölçü vereyim; benim *Taraf*tan haftada altı gün yazmak ve gazete çıkartmak karşılığında aldığım parayı, ben *Taraf*ta çalışmadan önce sadece bir tek yazı karşılığında alıyordum. Paralara bu kadar aklınızı takmayın. Para önemli bir şey ama tadını çıkartman için onu biraz önemsiz bulmak gerekiyor. Para bu kadar önemli bir şey değil. Hayat da o kadar korkulacak bir şey değil. Yani 'Parasız kalacağım!' diye korkmayın. Siz genç adamlarsınız. Bunların aklınızdan bile geçmemesi gerekir. Ne olur parasız kalsan? Ne olur işsiz kalsan? Ben herhangi bir iş yapar, paramı kazanırım. Hayatım boyunca kazandım. Hiçbir zaman bir işte kalmak için uğraşmadım. Hayatta öyle insanlar olmayın. Parayı bu kadar önemsemeyin. Reddedin manasında söylemiyorum. Para tadı çıkartılacak bir şey. Çok param olsa çok tadını çıkartırım. Para iyi bir şeydir. Ama parayı önemsemem. Para karşılığı da bir iş yapmam. Canımın istemediği bir şeyi niye yapayım ki? Bana kimse yaptıramaz. Para karşılığında bir iş yapmamanın zevki, alabileceğin bütün paralardan daha fazladır. Neticede hayat bir zevk skalası değil mi? Mümkün olduğu kadar iyi yaşamaya çalışmıyor muyuz? Para da bunun için değil mi? Parayı reddedebilmenin zevki o paranın verdiği zevkten daha büyükse ne olacak? Yeryüzünde bana istemediğim herhangi bir şeyi yaptırabilecek bir tek insan ve bir tek güç yoktur. Bunu söyleyebilmenin zevki, yeryüzündeki bütün hazinelere sahip olmaktan daha büyüktür.

Benim size tavsiyem –benim gibi bir adamdan, yani kovboy filmleri seven bir adamdan tavsiye istiyorsanız- böyle biri olun. Zor, ama çok keyifli. Ve tavsiyem, paradan önce bunu kazanmanız. Bunu söyleyebilecek bir yere gelmek için uğraşmanız. Gelirsiniz, gelmezsiniz; ama neticede hayatı belirleyen koyduğunuz hedeflidir. Yürüdüğünüz yoldur. Nereye doğru yürümek istediğindir, neyi kazanmak istediğindir. Para kazanmak için yürürebilirsin. Onun yolu başka. 'Bir gün altmış yaşına geleceğim, oraya gelip oturan kel herif gibi, diyeceğim ki, yeryüzünde bana istemediğim bir şeyi yaptırabilecek bir tek güç yoktur. Ben böyle olmak istiyorum. Ve üstelik de o heriften daha iyi olacağım'. Bu da bir yoldur. Ben bu yolu seçtim. Ben bu yolu sevdim. Ben burada, sizin karşınızda otururken, birden sana kızdığımda böyle konuşmaktan hoşlanıyorum. Çünkü bana para sordun, ve beni kızdırdın. Onun karşısında bu cevapları alıyorsun. Aslında böyle konuşmam utanç verici, ama kızdığım için yaptım. Para o kadar

önemli bir şey değil. Yemin ederim, o kadar önemli bir şey değil. Benim oldu bir aralar. *Taraf* gazetesine girmeden önce param vardı. Şimdi de yok. Ve emin olun hiçbir şey fark etmez. Sabahleyin aynı şekilde kahvaltı edeceksin. Babamın dediği gibi, kışın kadar yere oturursun. Aklınızı böyle şeylere takmayın. Bir kere, gerçekten, bunu samimiyetle söylüyorum, insanlara böyle sorular sormayın. Bunlar sık sorular değil. Birinin bu kadar kolay satılabileceğini varsaymak sık bir şey değil. İyi bir şey de değil. Doğru da değil. Hayat bir dövüş. Bunun bir dövüş olduğunu öğrendiğin zaman zaten böyle şeyler sormazsın. Babam bize öyle derdi; boğayı boynuzlarından yakalayıp devireceksin. Bunu öğrendiğiniz zaman böyle sorular sormayacaksınız zaten. Hayatı alacaksın, devireceksin. Ya da hayat seni devirecek. Bu bir dövüş. Hayatı alırım ve onu ben yıkarım. Onu ben değiştiririm. Bana bir hayat sunuyorlar bu ülkede. Bundan hoşlanmıyorum. Bunu değiştiririm. Bunu değiştirmeye uğraşıyorum. Sorduğum gazete bunun için çıkıyor. Bunu değiştirmek için. Beceririm, beceremem. Ama ben o hayatı kabul etmediğim zaman onu alır, onu değiştiririm. Bunu söyleyebilecek hale gelin. Değiştirirsin ya da değiştirmezsin, ama amacın bu değilse başka bir adam olursun, amacın buysa başka bir adam olursun. Hayat yeneceğiniz bir şey, yenileceğiniz bir şey değil. Hayat uyum göstereceğiniz bir şey değil. Kendinizi satacağınız, para kazanacağınız, iyi yaşayacağınız bir şey değil. Hayat yeneceğiniz bir şey.

İzleyici: *Taraf* gazetesiyse veya Türkiye'yle ilgili sorulardan sonra belki benimki biraz garip kaçabilir ama çok fazla bahsetmediğiniz yazarlıkla ilgili bir soru sormak istiyorum. Bilmiyorum yazdığınız yazıların başkaları üzerinde nasıl bir etki bıraktığından haberdar mısınız, ama ben sizi okuyan biri olarak bu gücün veya bu enerjinin kaynağını merak ediyorum. Nedir bu büyüün kaynağı size göre?

Ahmet Altan: Çok teşekkür ederim. Bunun ne olduğunu bilmiyorum. Ben yazarlığın belli bir kehanetle mümkün olduğuna inanıyorum. Mesela, şunu hakikaten samimiyetle söyleyebilirim; ben bu salondaki en cahil adamım çok büyük ihtimalle. Ama ben bu salonda cahil olduğum halde para kazanabilecek tek adamım aynı zamanda. En azından şimdilik. Siz cahil olarak para kazanamazsınız. Ve hakikaten de cahilim. Buradaki insanların bilgilerinin onda birine bile sahip değilim büyük bir ihtimalle. Ama ben cahil olarak para kazanabilecek bir lükse sahibim. Bu lüks, belli bir cehaletle mümkün, dediğim gibi. Yani o yazarın ne

işe yaradığını, insanların onu nasıl okuduğunu, nasıl etkilendiklerini bilmem. Ben kendi yazı yazdığımı bile bilmem. Bunu bir paradoks olsun diye söylemiyorum. Bunu bütün samimiyetimle söylüyorum. Başta da söylediğim gibi, ben kendimden yazar diye bahsederken 'Acaba uyduruyor muyum?' diye bir dururum. Yazar olduğum konusunda hakikaten çok kuvvetli inançlarım yok. Yazarın ne işe yaradığını, kimin okuduğunu, nasıl etkilendiğini bilmem. Merak etmem. Onları yazıyorum, çünkü bir odada tek başıma oturuyorum. Eğer bütün o yazdıklarımı okuyanlar o odada karşımda olsaydı belki korkar ve yazamazdım.

Yazdıklarımın birileri tarafından okunduğunu bile bilmiyorum. Ben sadece yazıyorum ve bu tam da Rilke'nin şairi tarifi gibi: "İssiz bir kumsalda, biraz sonra dalgaların gelip sileceğini bile bile, sen hâlâ mısralarını yazıyorsan, şairsin". Yazarlık biraz böyle. Onu kimin okuduğunu çok düşünmezsin. Yani eğer yazıyı birinin okuyacağını düşünürsem ben o yazıyı yazamam. Çünkü yazıyı birisinin okuduğunu düşündüğümde o birinin o yazıyı sevmesini isterim ve bu da benim doğallığımı bozar. Ona yaranmaya çalışırım. Ve okuyucu çok akıllıdır. Eğer ben ona yaranmaya çalışırsam hemen anlar. Aramızda huysuz bir gerginlik vardır okuyucuyla. Sinirlenir. Bana sıklıkla sinirleniyorlar. Ama bizi diri ve yakın tutan şey aramızdaki bu huysuz gerginlik. Ben onun ne istediğini çok düşünmüyorum, ona yaranmaya çalışmıyorum. O bunu hem samimi buluyor hem de ona yaranmak istemediğim için sinirleniyor. Ve böyle, bir tür gergin, ama birbirine meraklı, düşkün bir ilişkimiz oluyor. Dolayısıyla bilmiyorum onu. Hiç düşünmedim ve sen de bana bu konuda bir şey söyleme. Bilmek de istemiyorum çünkü. İnsanların beni okuduğunu hakikaten bilinçli bir şekilde fark edersem korkarım. Ben böyle bir şey olmadığını zannediyorum. Ben zannediyorum ki siz hepimiz hayalsiniz, ben de hayalim. Bir şeyler yapıyorum, uyduruyorum, rüya görüyorum. Aslında yazar değilim, kitaplarım yok, hiç gazete çıkartmıyorum. Bana gerçeği hatırlatma. Başka gerçek olmayan, sanal sorusu olan biri var mı? Yoksa, gazeteye dönme gerçeği beni bekliyor.

Ahmet Altan kimdir?

Ahmet Altan, 1950 yılında doğdu. Orta ve lise öğrenimini çeşitli okullarda dolaşarak tamamladıktan sonra Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne devam etti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni bitirdi. Yirmi dört yaşında gazeteciliğe başladı. Gece muhabirliğinden genel yayın müdürlüğüne kadar gazeteciliğin hemen hemen bütün kademelerinde çalıştı. 1987 yılında köşe yazarı oldu. 1990'da genel yayın müdürüyken gazeteciliğe ara verdi. Çeşitli televizyon programları hazırladı. Birçok yazısından dolayı yargılandı ve 1995 yılında bir buçuk yıl hapse mahkum edildi. *Taraf* gazetesinin kurucusudur. Halen bu gazetede köşe yazarlığını sürdürmektedir.

Romanlarından Bazıları

Dört Mevsim Sonbahar, 1982

Sudaki İz, 1985

Yalnızlığın Özel Tarihi, 1991

Tehlikeli Masallar, 1996

Kılıç Yarası Gibi, 1998

İsyan Günlerinde Aşk, 2001

Aldatmak, 2002

En Uzun Gece, 2005

Deneme Kitaplarından Bazıları

Geceyarısı Şarkıları, 1995

Karanlıkta Sabah Kuşları, 1997

Kristal Denizaltı, 2001

Ve Kırar Göğsüne Bastırırken, 2003

İçimizde Bir Yer, 2004

Ödüllerinden Bazıları

Akademi Kitabevi Roman Büyük Ödülü, 1982 (Dört Mevsim Sonbahar)

Yunus Nadi Roman Ödülü, 1999 (Kılıç Yarası Gibi)